

Gemeentelijke Monitor Sociaal Domein

Vergelijken, verbazen, verbeteren - Gemeente Haren

Inleiding

Gemeenten zijn verantwoordelijk voor de uitvoering van taken binnen het sociaal domein. Hieronder vallen onder andere de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo), Jeugdwet en Participatiewet. Gemeenten hebben de vrijheid om zorg en ondersteuning zelf vorm te geven en eigen prioriteiten te benoemen. De demografische samenstelling, de economische kracht, de gezondheid van inwoners, de mate waarin inwoners gebruik maken van regelingen en tal van andere factoren maken elke gemeente verschillend. Iedere gemeente kent andere uitdagingen.

Dit is het rapport gemeentelijke monitor sociaal domein. Het rapport biedt inzicht in gegevens per gemeente en maakt vergelijkingen tussen gemeenten mogelijk. Gemeenten kunnen zien hoe ze ervoor staan en waarop ze kunnen sturen.

Voor dit eerste rapport is gebruik gemaakt van de beschikbare gegevens op het moment van de gegevensuitvraag. De gegevens over inzicht in gebruik en stapeling hebben betrekking op het eerste kwartaal van 2015. De gemeentelijke monitor sociaal domein verschijnt twee maal per jaar, met steeds nieuwe en vooral steeds méér gegevens. In januari 2016 verschijnt het tweede rapport, met gegevens over het eerste half jaar van 2015. Dit rapport biedt gemeenten een eerste basis om het gesprek te voeren.

Dit rapport bestaat uit drie delen:

1

GEMEENTEPROFIEL

Dit onderdeel gaat in op de opgave die een gemeente heeft op het sociaal domein, vertaald in inzichten over demografie, sociaal economische status en sociale gezondheid. Ook worden de vroegtijdige signalen van mogelijk toekomstig zorggebruik weergegeven.

2

INZICHT IN GEBRUIK VAN ZORG EN ONDERSTEUNING PER WET

Dit onderdeel gaat in op de uitvoering per wet, vertaald naar gebruik, in- en uitstroom en kosten. De kosten per wet zijn vanaf 2016 beschikbaar.

3

INZICHT IN INTEGRALITEIT SOCIAAL DOMEIN

Dit onderdeel bekijkt het sociaal domein vanuit een integraal perspectief. Hierbij wordt vooral gefocust op stapeling. Stapeling betreft hierbij de samenloop van regelingen in het sociaal domein. In 2016 zullen meer inzichten beschikbaar komen.

De cijfers binnen het deel gemeenteprofiel zijn gebaseerd op alle 393 gemeenten in Nederland en afkomstig van het CBS en GGD GHOR. De cijfers die inzicht geven in gebruik en integraliteit in het sociaal domein worden zo veel mogelijk vergeleken met het gemiddelde van de gemeenten die gegevens bij het CBS hebben aangeleverd voor de gemeentelijke monitor sociaal domein. Het gaat hierbij om 95 gemeenten. De betreffende gemeenten hebben toestemming gegeven voor publicatie. Gegevens over de Jeugdwet zijn bij het CBS aangeleverd door de jeugdinstanties en zijn beschikbaar voor alle gemeenten. Zie voor meer informatie de [leeswijzer](#) en de [definitielijst](#).

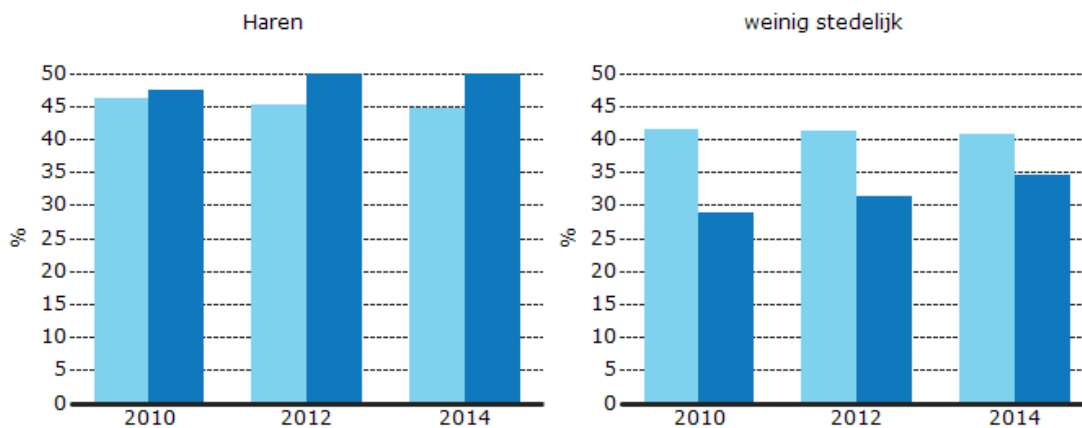
Per onderdeel zijn er achtergronden beschikbaar in de database van [Waarstaatjegemeente.nl](#). Een deel van deze informatie is op wijkniveau te raadplegen. Zie voor meer informatie over sturen in het sociaal domein, de rol van de gemeenteraad daarbij en de mogelijkheden van de monitor de [Raadgever](#) of [visd.nl/beleidsinformatie](#).

Het profiel van de gemeente wordt onder andere bepaald door de samenstelling van de bevolking van een gemeente. Deze samenstelling is van invloed op de (huidige) opgave van de gemeente in het sociaal domein. Ook wordt in het onderdeel gemeenteprofiel inzicht gegeven in de sociale gezondheid van de bevolking en wordt ingegaan op een aantal signalen die duiden op mogelijk toekomstig zorggebruik.

1.1 DEMOGRAFIE

Groene en grijze druk

■ Groene druk ■ Grijze druk

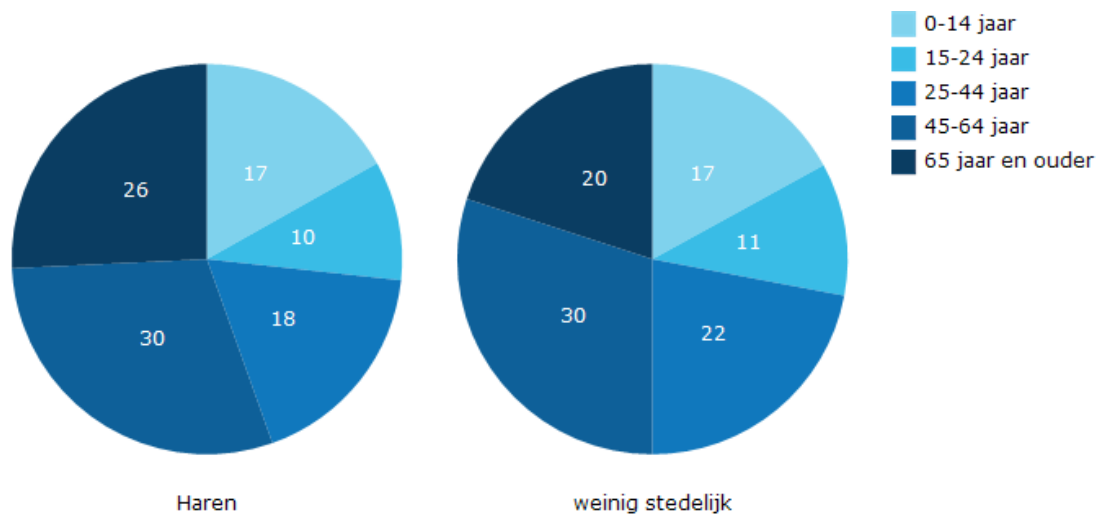

Figuur 1.1: groene en grijze druk in gemeente Haren (2010-2014)

In figuur 1.1 is de groene en grijze druk binnen gemeente Haren weergegeven. De groene druk geeft inzicht in de verhouding van de jeugd tot het werkende deel van de bevolking. De grijze druk is de verhouding van de ouderen tot het werkende deel van de bevolking. De groene en grijze druk heeft mogelijk invloed op het type zorgvraag en de toekomstige groei daarvan. Op basis van dergelijke gegevens kunnen gemeenten anticiperen op toekomstige behoeften aan zorg en ondersteuning.

Als het aantal ouderen binnen een gemeente toeneemt is de verwachting dat de zorgvraag zal stijgen. Bijvoorbeeld: in een gemeente met veel thuiswonende ouderen bestaat de kans dat er een grotere behoefte is aan ondersteuning in het huishouden. In een gemeente waar de groene druk hoog is, bestaat de kans dat er meer behoefte is aan bijvoorbeeld opvoedhulp.

Leeftijdsopbouw

Figuur 1.2: Leeftijdsopbouw (%) in gemeente Haren (2014)

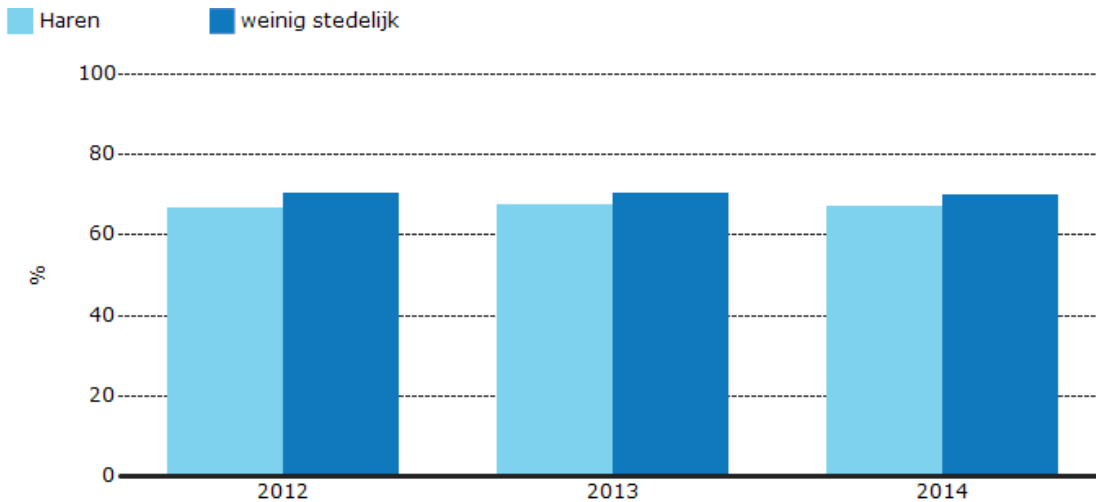
In figuur 1.2 wordt inzicht gegeven in de verdeling van de leeftijdsopbouw van de gemeente Haren in vergelijking met het gemiddelde van gemeenten met dezelfde stedelijkheidsklasse. Voor een breder demografisch beeld van de gemeente Haren, met onder meer het aantal inwoners naar geslacht, het aantal allochtonen (uitgesplitst in westers en niet-westers) volg onderstaande link.

1.2 SOCIAAL ECONOMISCHE STATUS

De sociaal economische status betreft de verschillende posities die mensen innemen op de maatschappelijke ladder op het gebied van arbeid, kennis en bezit.

Inzichten die hierover gaan hebben bijvoorbeeld te maken met de arbeidsstatus, het opleidingsniveau en de hoogte van het inkomen. De veronderstelling is dat naarmate inwoners een hogere sociaal economische status hebben, de zelfredzaamheid van de inwoners toeneemt.

Bruto participatiegraad

Figuur 1.3: Bruto participatiegraad in gemeente Haren (2012-2014)

De bruto participatiegraad betreft het aandeel van de (werkzame en werkloze) beroepsbevolking ten opzichte van de beroepsgeschikte bevolking. Een hoge participatiegraad op de arbeidsmarkt wijst op een goede balans tussen de vraag naar arbeidskracht en het aanbod van mensen die beschikbaar zijn voor de arbeidsmarkt.

Inkomensverdeling

	laag inkomen	hoog inkomen
Haren	32,0	29,0
weinig stedelijk	35,6	21,5
Nederland	40,3	19,9

Figuur 1.4: Inkomensverdeling in percentages in gemeente Haren (2013)

Naast de participatiegraad is de inkomensverdeling een belangrijk onderdeel van de sociaal economische status van inwoners. De inkomensverdeling laat zien hoe lage en hoge inkomenshuishoudens zich tot elkaar verhouden in een gemeente. Dit wordt weergegeven in figuur 1.4.

Als een huishouden langdurig een inkomensniveau onder het bestaansminimum heeft, dan is dit huishouden mogelijk kwetsbaar. De verwachting is dat de kans op afhankelijkheid van zorg en ondersteuning daardoor toeneemt.

1.3 PUBLIEKE GEZONDHEID EN REDZAAMHEID

Figuur 1.5: Sociale gezondheid (2013)

In figuur 1.5 worden de scores weergegeven van vijf samengestelde indicatoren op het terrein van gezondheid. De scores van de indicatoren leveren in samenhang een 'gezondheidsprofiel' op. Het profiel helpt bij de vormgeving van beleid op het gebied van gezondheid en het sociaal domein. Er is een gezondheidsprofiel beschikbaar voor de doelgroep volwassenen (19-64 jarigen) en een voor de doelgroep ouderen (65 plussers). De indicatoren zijn opgebouwd uit een aantal onderling samenhangende gegevens. Aanvullende indicatoren en de onderliggende gegevens over gezondheid zijn beschikbaar bij GGD GHOR Nederland. De indicatoren zijn gebaseerd op resultaten van de 'Gezondheidsmonitor GGD'en, CBS en RIVM, 2012'. Deze bestaat uit gegevens die in 2012 onder mensen van 19 jaar en ouder zijn verzameld door GGD'en en het CBS. Op de site van de GGD kunnen de resultaten van een gemeente vergeleken worden met andere gemeenten.

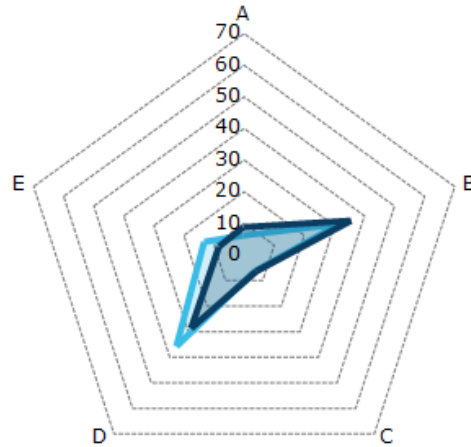
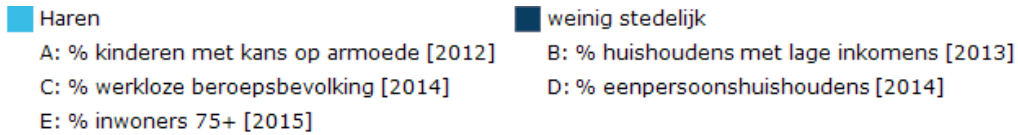
1.4 SIGNALERING VAN MOGELIJK TOEKOMSTIG ZORGGEBRUIK JEUGD

	Haren	weinig stedelijk
Jeugdige verdachten per 10.000 inwoners [2013]	69	140
% Voortijdige schoolverlaters totaal (VO + MBO) [2014]	1,0	1,4
% kinderen met kans op armoede (0 tot 18 jaar) [2012]	6,1	9,0

Figuur 1.6: Signalering van mogelijk toekomstig zorggebruik jeugd

In figuur 1.6 worden drie signalen voor mogelijk toekomstig zorggebruik op het gebied van jeugd genoemd. Deze signalen geven een gemeente een indicatie van toekomstige ontwikkelingen die zich kunnen voordoen op het gebied van zorg en ondersteuning. Deze indicatoren zijn een selectie. Er zijn uiteraard meer signalen in het jeugddomein te benoemen.

1.5 TOEKOMSTIG ZORGGEBRUIK

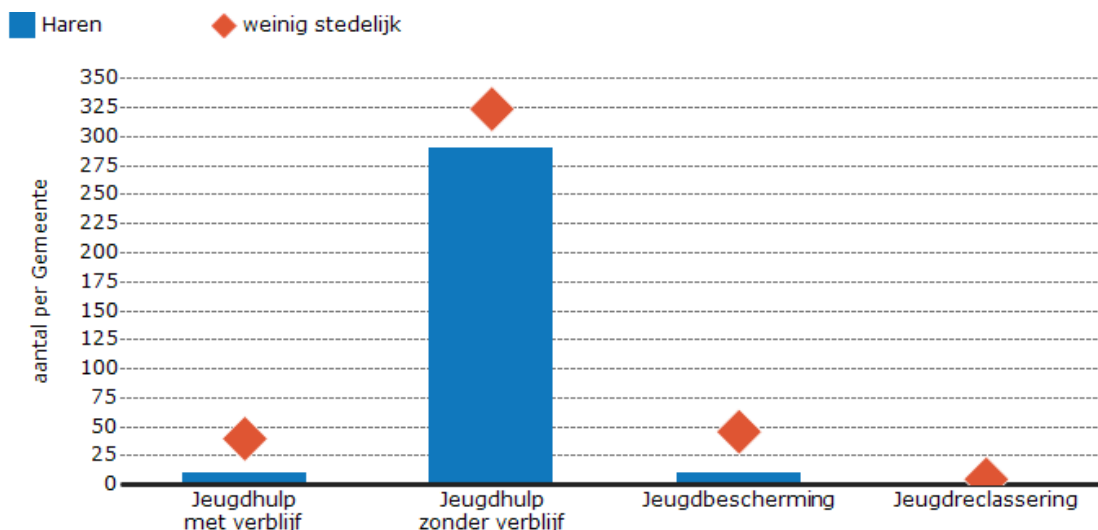
Figuur 1.7: Toekomstig zorggebruik gemeente Haren

Figuur 1.7 toont een aantal indicatoren die inzicht kunnen geven in het toekomstige zorggebruik van gemeente Haren. Het gaat hier om een selectie van indicatoren uit het gemeenteprofiel. Er zijn uiteraard meer indicatoren te benoemen. Het is hier van belang om te melden dat dit figuur nog in ontwikkeling is. Het voordeel van dit figuur is dat in één oogopslag duidelijk wordt op welke indicatoren de gemeente onder gemiddeld, bovengemiddeld en/of gemiddeld scoort. Op basis van dit figuur kan een inschatting van toekomstig zorggebruik worden gemaakt. Als een gemeente op alle vijf de indicatoren hoog scoort dan bestaat de mogelijkheid dat het zorggebruik ook hoger uitkomt.

Dit onderdeel gaat over de uitvoering in het sociaal domein, vertaald naar gebruik, in- en uitstroom en kosten per wet. Inzichten in de kosten per wet ontbreken op dit moment nog, deze volgen in 2016.

2.1 GEBRUIK VAN ZORG EN ONDERSTEUNING JEUGDWET

Aantal gebruikers Jeugdwet

Figuur 2.1: Aantal jongeren met jeugdhulp, jeugdbescherming en jeugdreclassering in gemeente Haren over eerste kwartaal 2015

In figuur 2.1 wordt het aantal jongeren met jeugdhulp (met en zonder verblijf), jeugdbescherming en jeugdreclassering weergegeven.

In- en uitstroom trajecten jeugdzorg en -ondersteuning

	Instroom Haren	Instroom weinig stedelijk	Uitstroom Haren	Uitstroom weinig stedelijk
Jeugdhulp	155	210	25	41
waarvan met verblijf	5	14	0	5
waarvan zonder verblijf	150	196	25	36
Jeugdbescherming	-	1	-	2
Jeugdreclassering	-	0	-	0

Figuur 2.2: In- en uitstroom trajecten jeugdzorg en -ondersteuning over eerste kwartaal 2015 in gemeente Haren in vergelijking met het gemiddelde van de referentiegroep weinig stedelijk

In figuur 2.2 is de in- en uitstroom van de trajecten, vallend onder de Jeugdwet, weergegeven. Het betreft hier de cijfers van het eerste kwartaal 2015. De Jeugdwet is uitgesplitst in jeugdhulp (met en zonder verblijf), jeugdbescherming en jeugdreclassering. Het overzicht van de in- en uitstroom geeft de dynamiek weer binnen het werkkterrein van de Jeugdwet. Door goede preventie kan instroom worden voorkomen en door succesvolle trajecten kan uitstroom worden bevorderd.

Kosten jeugdzorg en -ondersteuning

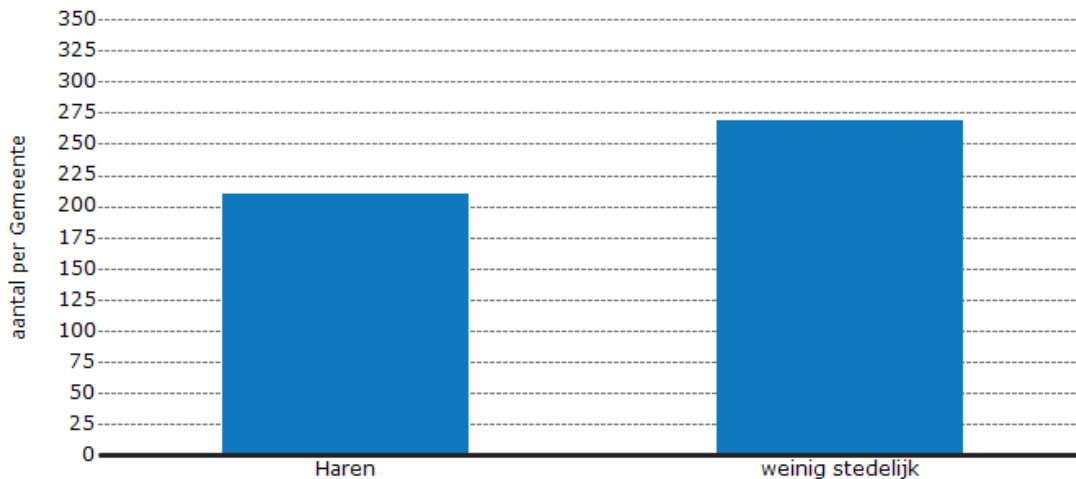
De kosten voor jeugdzorg en -ondersteuning zijn nog niet beschikbaar. Dit onderdeel volgt in 2016.

2.2 INZICHT IN GEBRUIK VAN ZORG EN ONDERSTEUNING WMO

Voor de gemeente Haren zijn geen gegevens beschikbaar over het gebruik van de Wmo in het eerste kwartaal 2015. De gemeente Haren heeft deze gegevens niet aangeleverd voor de gemeentelijke monitor sociaal domein of besloten om deze gegevens niet te publiceren. Kijk op visd.nl voor meer informatie over het aanmelden van een coördinator en de gegevensaanlevering voor de gemeentelijke monitor sociaal domein.

2.3 INZICHT IN GEBRUIK VAN ZORG EN ONDERSTEUNING PARTICIPATIEWET

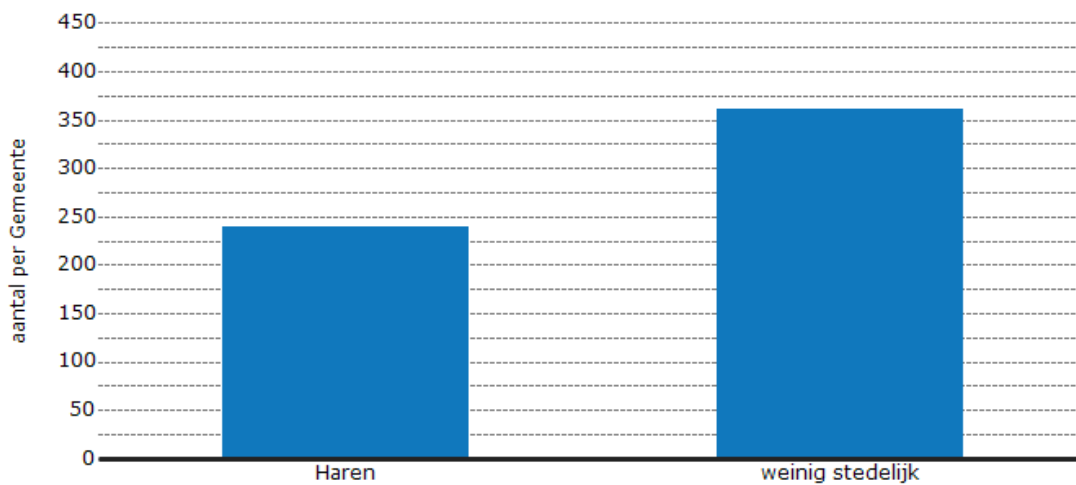
Aantal gebruikers participatiewet: lopende voorzieningen

Figuur 2.5: Aantal lopende voorzieningen op 31 maart 2015 bij de gemeente Haren in vergelijking met het gemiddelde van de referentiegroep weinig stedelijk

Voor mensen die kunnen werken maar hierbij extra ondersteuning nodig hebben, biedt de Participatiewet re-integratievoorzieningen. Re-integratievoorzieningen zijn erop gericht om de afstand tot de arbeidsmarkt van cliënten te verkleinen, met als doel op de lange termijn arbeidsinschakeling. In figuur 2.5 wordt het totaal aantal re-integratievoorzieningen van de gemeente Haren weergegeven.

Huishoudens met bijstandsuitkeringen

Figuur 2.6: Aantal huishoudens met bijstandsuitkeringen op 31 maart 2015 in de gemeente Haren in vergelijking met het gemiddelde van de referentiegroep weinig stedelijk

Mensen die (tijdelijk) geen werk en inkomsten hebben en financiële ondersteuning nodig hebben, hebben meestal recht op een bijstandsuitkering. Figuur 2.6 toont het aantal huishoudens met een bijstandsuitkering in de gemeente Haren.

In- en uitstroom Participatiewet

	Haren	weinig stedelijk
nieuwe re-integratievoorzieningen	30	38
beëindigde re-integratievoorzieningen	20	25

Figuur 2.7: Totaal in- en uitstroom Participatiewet in gemeente Haren in vergelijking met het gemiddelde van de referentiegroep weinig stedelijk, eerste kwartaal 2015

In figuur 2.7 worden het aantal nieuw ingezette en beëindigde re-integratievoorzieningen weergegeven.

Kosten Participatiewet

De kosten van de Participatiewet zijn nog niet beschikbaar. Dit onderdeel volgt in 2016.

In dit deel wordt de integraliteit van het sociaal domein geschetst. Het geeft inzicht in de stapeling van voorzieningen, de dynamiek binnen het sociaal domein en de verhouding van kosten binnen het sociaal domein. Dit onderdeel is nog in ontwikkeling. In 2016 komen nieuwe inzichten beschikbaar.

3.1 STAPELING

Voor de gemeente Haren zijn geen gegevens beschikbaar over stapeling van maatwerkarrangementen binnen de Wmo over het eerste kwartaal 2015. De gemeente Haren heeft deze gegevens niet aangeleverd voor de gemeentelijke monitor sociaal domein of besloten om deze gegevens niet te publiceren. Kijk op visd.nl voor meer informatie over het aanmelden van een coördinator en de gegevensaanlevering voor de gemeentelijke monitor sociaal domein.

3.2 SOCIALE BASISONDERSTEUNING

Voor de gemeente Haren zijn geen gegevens beschikbaar over de kosten van de sociale basisondersteuning over het eerste kwartaal 2015. De gemeente Haren heeft deze gegevens niet aangeleverd voor de gemeentelijke monitor sociaal domein of besloten om deze gegevens niet te publiceren. Kijk op visd.nl voor meer informatie over het aanmelden van een coördinator en de gegevensaanlevering voor de gemeentelijke monitor sociaal domein.

LEESWIJZER

1. Verantwoording cijfers

De gebruikte cijfers uit het gemeenteprofiel (deel 1) hebben betrekking op gegevens van alle 393 gemeenten van Nederland. De cijfers zijn afkomstig uit de jaren 2012 t/m 2014. De gebruikte cijfers bij inzicht in gebruik en inzicht in integraliteit van het sociaal domein (deel 2 en deel 3) betreffen gegevens over het eerste kwartaal van 2015.

De cijfers over het eerste kwartaal van 2015 zijn voorlopig. Bij publicatie van de cijfers over het eerste halfjaar van 2015 worden de cijfers over het eerste kwartaal waar nodig aangepast. Bij publicatie van de cijfers over het tweede halfjaar van 2015 worden de cijfers over het eerste kwartaal en het eerste halfjaar definitief vastgesteld door het CBS.

De cijfers zijn afgerond op vijftallen. Om het risico op onthulling van individuen te voorkomen zijn de waarden 0 tot en met 7 weergegeven als geheim. Wordt er in de opgevraagde tabel geen getal maar een "?" of "-" weergegeven? Dan is het cijfer onbekend, onvoldoende betrouwbaar of geheim. Hierdoor kan het voorkomen, dat de som van de detailgegevens afwijkt van het totaal.

2. Bronnen

De gegevens die gebruikt zijn bij het opstellen van dit rapport waren voor een groot deel al beschikbaar bij het CBS (bijvoorbeeld de beleidsinformatie jeugd en gegevens uit het gemeenteprofiel) en een beperkt gedeelte is aanvullend uitgevraagd bij gemeenten. Tevens is er gebruik gemaakt van cijfers van de GGD.

De gegevens over jeugd zijn afkomstig uit de door jeugdinstellingen aangeleverde gegevens in het kader van de wettelijke verplichting van beleidsinformatie jeugd. Deze gegevens zijn dan ook voor alle gemeenten beschikbaar. De cijfers over de Participatiewet zijn eveneens beschikbaar voor alle gemeenten. Deze cijfers zijn hergebruikt uit de gegevens die gemeenten wettelijk verplicht aanleveren via de Bijstandsuitkeringenstatistiek (BUS) en Statistiek Re-integratie door Gemeenten (SRG).

De cijfers over de Wmo betreffen cijfers die door gemeenten zijn aangeleverd aan het CBS als onderdeel van de gemeentelijke monitor sociaal domein. Dit geldt ook voor de kosten van de sociale basisondersteuning. 95 gemeenten hebben gekozen voor de publicatie van deze gegevens.

3. Interpretatie van de gepresenteerde gegevens

In dit rapport worden gegevens van gemeenten onderling met elkaar vergeleken. Gemeenten hebben diverse beleidskeuzes gemaakt. Hierdoor is voorzichtigheid geboden bij het interpreteren van deze vergelijkingen en het geven van een waardeoordeel op basis van deze vergelijkingen. Begrip van de context en keuzes in beleid per gemeente zijn noodzakelijk om de resultaten uit dit rapport goed te interpreteren.

Bij dit rapport is een definitielijst beschikbaar en een indicatorenoverzicht.

4. Presentatie van gegevens / referentiegroepen

Dit rapport is gebaseerd op de publicatie van gegevens van 95 gemeenten op basis van de eerste gegevensaanlevering voor de gemeentelijke monitor sociaal domein én op het hergebruik van gegevens van 393 gemeenten.

In totaal heeft 70% van de gemeenten gegevens aangeleverd voor de eerste versie van de monitor sociaal domein. Bij de aanlevering hebben sommige gemeenten technische problemen ervaren waardoor de gegevens niet gepubliceerd kunnen worden. Ook is geconcludeerd dat gegevens nog niet in alle gevallen juist of volledig waren. Van de gemeenten die een technisch juist bestand hebben aangeleverd, hebben dus 95 gemeenten besloten om hun resultaten te publiceren op Waarstaatjegemeente.nl.

De gegevens worden vergeleken met de gegevens van gemeenten die een vergelijkbare stedelijkheidsklasse hebben. Een uitzondering hierop zijn de gegevens van de Wmo. Deze worden vergeleken met het gemiddelde van de gemeenten die gegevens over de Wmo hebben aangeleverd voor de gemeentelijke monitor sociaal domein over het eerste kwartaal 2015 en die besloten hebben deze gegevens te publiceren. Er is bij de Wmo cijfers dus geen sprake van een landelijk gemiddelde.

5. Inzichten voor toekomstige rapporten

De gemeentelijke monitor sociaal domein kent een ontwikkelagenda. Voor meer informatie over de inzichten die in volgende publicaties beschikbaar komen, kan de ontwikkelagenda van de gemeentelijke monitor sociaal domein worden geraadpleegd.

6. Database

Via onderstaande link komt u in de database van WSJG waar u de volledig datasets van de gemeentelijke Monitor Sociaal Domein terug vindt. Hier kunnen gebruikers eigen presentaties en vergelijkingen maken van en met 1 of meerdere gemeente en verschillende gebiedsniveau.

IN 2016 WORDT DIT RAPPORT UITGEBREID

